

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

Päätös tutkimatta jättämisestä 30.6.2020

Päätöksen diaarinumero: PRH/190/1040/2020

1. Asia

Tekijänoikeuden yhteishallinnointiorganisaatioiden valvonta-asia

2. Osapuolet

Teosto ry (Y-tunnus 0117040-7), Helsinki

Toimenpidepyynnön tekijä: A

3. Ratkaisu

Patentti- ja rekisterihallitus jättää asian tekijänoikeuden yhteishallinnoinnista annetun lain (1494/2016) 57 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla tutkimatta.

4. Asian vireilletulo ja selvitystoimenpiteet

Asian vireilletulo

Patentti- ja rekisterihallituksen (jäljempänä PRH) tehtävänä on tekijänoikeuden yhteishallinnoinnista annetun lain (1494/2016, jäljempänä yhteishallinnointilaki) 54 §:n mukaisesti valvoa, että Suomeen sijoittautuneet yhteishallinnointiorganisaatiot ja niiden jäsenyhteisöt noudattavat yhteishallinnointilain säännöksiä oikeuksien yhteishallinnoinnissa.

PRH on vastaanottanut 23.1.2020 opetus- ja kulttuuriministeriön päätöksen siirtää asia hallintolain (434/2003) 21 §:n nojalla PRH:n käsiteltäväksi. A:n opetus- ja kulttuuriministeriölle 16.1.2020 toimittama asiakirja on katsottava yhteishallinnointilain 56 §:n mukaiseksi toimenpidepyynnöksi koskien Teosto ry:n (jäljempänä Teosto) menettelyä suhteessa A:n hallinnoimiin oikeuksiin.

Selvitystoimenpiteet

PRH on selvittänyt asiaa helmi-huhtikuun aikana puhelimitse sekä sähköpostitse toimenpidepyynnön tehneen tahon kanssa. Selvityksien edetessä toimenpidepyynnön tehnyt on 7.4.2020 toimittanut PRH:lle tiedon, että Teosto on luopunut vaatimuksista koskien teoksia joiden hallinnointia ei ole siirretty Teostolle. Toimenpidepyynnön tehneelle on 8.4.2020 ilmoitettu PRH:n ratkaisusta jättää asia tutkimatta.

5. Asiaselostus

5.1. Osapuolet

Teosto ry

Säveltäjäin tekijänoikeustoimisto Teosto on tehnyt ilmoituksen tekijänoikeuksien yhteishallinnoinnista 31.1.2017. Teosto edustaa Suomessa noin 33 000 kotimaista ja lähes kolmea miljoonaa ulkomaista, säveltäjää, sanoittajaa, sovittajaa ja musiikinkustantajaa. PRH:lle tehdyn ilmoituksen mukaan Teoston tarkoituksena on valvoa ja hallinnoida säveltaiteellista ja siihen liittyvää kirjallista tekijänoikeutta Suomessa ja ulkomailla.

Teoston sääntöjen 21 §:n mukaan, jokainen säveltäjä, sovittaja, sanoittaja ja kirjailija, jolla on säveltaiteellinen tai siihen liittyvä kirjallinen tekijänoikeus, voi liittyä yhdistyksen asiakkaaksi, jos vähintään yksi hänen teoksensa on esitetty julkisesti tai tallennettu ääni- tai kuvatallenteelle. Samoin perustein voi kuolleen säveltäjän, sovittajan, sanoittajan tai kirjailijan tekijänoikeudet perinnön, testamentin tai avio-

oikeuden perusteella saanut oikeudenomistaja liittyä yhdistyksen asiakkaaksi tekijänoikeuden voimassaoloaikana. Teoston kustantaja-asiakkaaksi voi liittyä kustantaja, joka jatkuvasti harjoittaa musiikin kustannustoimintaa. Yhdistys tekee asiakkaaksi liittyvän oikeudenhaltijan tai kustantajan kanssa asiakassopimuksen, jonka sisällön vahvistaa hallitus. Hallitus määrää myös asiakasmaksun perusteet ja suuruuden.

Teoston 2018 avoimuusraportin mukaan Teoston hallinnoimat oikeusluokat ovat esittäminen, radio ja TV, internet, tallentaminen ja synkronoiminen sekä oikeusluokkiin kuulumattomina yksityisen kopioinnin hyvitys ja lainauskorvaus. Vuodesta 2016 lähtien taustamuusikin käyttöluvat on voinut ostaa Teoston ja Gramex ry:n yhteisyritykseltä Musiikkiluvat.fi (www.musiikkiluvat.fi). Musiikkitalenteisiin (sekä ääni- että kuvatallenteet) ja av-tuotantoihin tarvittavat synkronointi- ja tallennusluvat on taas ulkoistettu Nordisk Copyright Bureau NCB:lle (www.ncb.dk).

A
Oikeudenhaltija.

5.2. Tekijänoikeus teokseen

Tekijänoikeuslain (404/1961) 1 §:n 1 momentin mukaan sillä, joka on luonut kirjallisen tai taiteellisen teoksen on tekijänoikeus teokseen. Tekijänoikeus tuottaa tekijänoikeuslain 2 §:n mukaisen taloudellisen oikeuden ja tekijänoikeuslain 3 §:n mukaisen moraalisen oikeuden teokseen.

Tekijänoikeuslain 2 §:n 1 momentin mukaan tekijänoikeus tuottaa tekijänoikeuslaissa säädetyin rajoituksin, yksinomaisen oikeuden määrätä teoksesta valmistamalla siitä kappaleita ja saattamalla se yleisön saataviin, muuttamattomana tai muutettuna, käännöksenä tai muunnelmana, toisessa kirjallisuus- tai taidelajissa taikka toista tekotapaa käyttäen.

5.3. Toimenpidepyyntö

Toimenpidepyynnön mukaan Teosto vaatii oikeudenhaltijalta maksua ja rajoittaa oikeudenhaltijan oikeuksia käyttää teoksia, joiden oikeuksia ei ole luovutettu Teoston hallinnoitavaksi.

PRH:lle ei ole toimitettu mitään näyttöä toimenpidepyynnön mukaisesta menettelystä.

Toimenpidepyynnön tekijä on vastauksessaan PRH:n selvityspyyntöihin ilmoittanut Teoston luopuneen toimenpidepyynnön tekijään kohdistuneista rajoituksista ja vaatimuksista maksaa sellaisten teoksien käytöstä, joiden oikeudet ovat toimenpidepyynnön tekijällä.

5.4. Teoston toimivalta

Teoston oikeus myöntää teosten käyttöluvia edustamiensa oikeudenhaltijoiden puolesta perustuu Teoston asiakassopimuksen mukaiseen tekijän taloudellisten oikeuksien luovutukseen tai Teoston asemaan tekijänoikeuslain 26 §:n mukaisena sopimuslisenssijärjestönä. Ulkomaisten oikeudenhaltijoiden osalta Teoston toimivalta perustuu Teoston ja sen ulkomaisten sisarjärjestöjen keskinäisiin vastavuoroisuussopimuksiin. Teosto toimii myös tekijänoikeuslain 19 a §:n mukaisena opetus- ja kulttuuriministeriön hyväksymänä lainauskorvausta hallinnoivana järjestönä sekä tekijänoikeuslain 26 b §:n mukaisena yksityisen kopioinnin hyvityksen maksavana järjestönä.

6. Päätöksen perustelut

6.1. Sovellettava lainsäädäntö

Tekijänoikeuden yhteishallinnoinnista annetun lain 54 §:n mukaisena valvontaviranomaisena PRH:n tehtävänä on mm. valvoa, että Suomeen sijoittautuneet yhteishallinnointiorganisaatiot ja niiden jäsenyhteisöt noudattavat yhteishallinnointilain säännöksiä oikeuksien yhteishallinnoinnissa.

Yhteishallinnointilain 56 §:n mukaan PRH:lle saadaan tehdä toimenpidepyyntö yhteishallinnointiorganisaation menettelystä tai laiminlyönnistä, joka on vastoin yhteishallinnointilain säännöksiä. Toimenpidepyynnössä on kuvattava moitittavana pidettävä yhteishallinnointiorganisaation menettely tai laiminlyönti.

Yhteishallinnointilain 1 §:n mukaan yhteishallinnointilain tavoitteena on turvata tekijänoikeuden ja tekijänoikeuden lähioikeuksien oikeudenhaltijoiden itsemääräämisoikeus, edistää tekijänoikeusmarkkinoiden toimivuutta ja varmistaa, että tekijänoikeuden ja tekijänoikeuden lähioikeuksien yhteishallinnoinnissa toimitaan vastuullisesti, tehokkaasti ja läpinäkyvästi suhteessa oikeudenhaltijoihin ja käyttäjiin.

Yhteishallinnointilain 1 §:ä koskevien esitöiden mukaan (HE 119/2016 vp s. 38) tekijän itsemääräämisoikeuden periaate suhteessa yhteishallinnointiin, ja siten yhteishallinnoinnin toissijaisuus suhteessa tekijän oikeuteen hallinnoida oikeuksiaan itse, ilmenee erityisesti direktiivin 2014/26/EU 4 ja 5 artikloista, joissa säädetään yhteishallinnoinnin yleisistä periaatteista ja oikeudenhaltijoiden oikeuksista. Tekijän itsemääräämisoikeuteen kuuluu keskeisesti oikeus päättää, antaako hän oikeuksiaan, ja missä laajuudessa, hallinnoitavaksi yhteishallinnointiorganisaatiolle. Tekijällä on myös oikeus valita, mille organisaatiolle hän antaa oikeutensa hallinnoitavaksi, eivätkä yhteishallinnointiorganisaatiot saa asettaa esteitä oikeuksien siirtämiselle toisen yhteishallinnointiorganisaation hallinnoitavaksi tai valtuutuksen perumiseksi. Direktiivi edellyttää lisäksi, että yhteishallinnointiorganisaatioiden tulee tarjota tekijälle mahdollisuus itse hallinnoida teosten ei-kaupallista käyttöä.

Yhteishallinnointilain 8 §:ää koskevien esitöiden mukaan (HE119/2016 vp s. 47) mukaan lähtökohta on, että suora lisensiointi on aina ensisijainen oikeuksien kollektiiviseen lisensiointiin nähden. Näin ollen oikeudenhaltijalla tulisi aina olla mahdollisuus itse määrätä teoksensa käyttöluvien myöntämisestä.

Yhteishallinnointilain 57 §:n 1 momentin mukaan PRH voi jättää yhteishallinnointiorganisaation menettelyä tai laiminlyöntiä koskevan asian tutkimatta, jos 1) asiaa koskeva toimenpidepyyntö on ilmeisen perusteeton; 2) yhteishallinnointiorganisaatio on ryhtynyt toimenpiteisiin asian oikaisemiseksi; 3) yhteishallinnointiorganisaation menettelyllä tai laiminlyönnillä on vain vähäistä vaikutusta tämän lain tavoitteiden toteutumiseen; 4) tuomioistuimessa vireillä olevan samaa menettelyä koskevan riita- tai rikosasian johdosta ei yksityisen tai yleisen edun suojelemiseksi katsota olevan tarpeen ryhtyä toimenpiteisiin; tai 5) asia on vireillä myös Kilpailu- ja kuluttajavirastossa eikä lisätoimenpiteisiin katsota olevan tarpeen ryhtyä.

Yhteishallinnointilain 57 §:n 2 momentin mukaan päätös tutkimatta jättämisestä on tehtävä viipymättä.

Yhteishallinnointilain esitöiden mukaan (HE 119/2016 vp s. 84-85) 57 §:n 1 momentin säännösten tarkoituksena on antaa PRH:lle mahdollisuus harkintavallan käyttämiseen ja resurssien kohdentamiseen niin, että varsinaisiin valvontatoimenpiteisiin ryhdytään vain silloin, kun kysymys on lain tavoitteiden toteutumisen näkökulmasta olennaisesta asiasta. Yhteishallinnointilain 57 §:n 2 momenttia koskevien esitöiden mukaan niin tutkinnan kohteena olevan yhteishallinnointiorganisaation näkökulmasta kuin esimerkiksi oikeudenhaltijan tai käyttäjän näkökulmasta voi olla tärkeää saada kannanotto siitä, ryhtyykö valvontaviranomainen asiassa toimenpiteisiin, joten päätös tutkimatta jättämisestä olisi tehtävä viipymättä. Tutkimatta jättämisellä on asian päättävä vaikutus ja siihen voi hakea muutosta hallinto-oikeudelta. Valvontaviranomainen voi esitöiden mukaan ottaa päätöksen kohteena olevan asian myös uudelleen tutkittavaksi, jos se on tarpeen esimerkiksi sen vuoksi, että valvontaviranomainen saa asiasta uutta selvitystä.

6.2. Teoston menettelyn arviointi

PRH on selvittänyt toimenpidepyynnön johdosta Teoston menettelyä toimenpidepyynnön tekijältä useilla selvityspyynnöillä. Toimenpidepyynnön tekijä ei ole toimittanut PRH:lle näyttöä siitä, että Teosto olisi menetellyt toimenpidepyynnössä esitetyllä tavalla. Selvityksien edetessä toimenpidepyynnön tekijä on vastauksessaan PRH:n selvityspyyntöön toimittanut PRH:lle tiedon, että Teosto on luopunut toimenpidepyynnössä esitetyistä vaatimuksista koskien oikeudenhaltijan teoksia, joiden hallinnointia ei ole siirretty Teostolle.

Edellä esitetyt asiat huomioon ottaen asiassa ei ole saatettu todennäköiseksi, että Teosto estäisi oikeudenhaltijan itsemääräämisoikeuden toimenpidepyynnössä esitetyllä tavalla.

Yhteishallinnointilain 57 §:n 1 momentin mukaan PRH voi jättää yhteishallinnointiorganisaation menettelyä tai laiminlyöntiä koskevan asian tutkimatta, jos asiaa koskeva toimenpidepyyntö on ilmeisen perusteeton.

7. Johtopäätökset

Tässä yksittäisessä tapauksessa ei ole esitetty selvitystä, että Teosto rajoittaisi Teostolle luovuttamattomien oikeuksien osalta oikeudenhaltijan itsemääräämisoikeutta. PRH jättää asian yhteishallinnointilain 57 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla tutkimatta ilmeisen perusteettomana.

Mikäli PRH saa uutta tietoa, jonka perusteella tutkimatta jättämisen edellytysten täyttymistä on syytä arvioida uudelleen, PRH voi ottaa asian uudelleen käsiteltäväksi.

8. Sovelletut säännökset

Laki tekijänoikeuden yhteishallinnoinnista (1494/2016) 1 §, 8 §, 54 §, 56 § ja 57 §

9. Muutoksenhaku

PRH:n tässä asiassa antamaan päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Helsingin hallinto-oikeuteen yhteishallinnointilain 61 §:n perusteella siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

10. Lisätiedot

Lisätietoja päätöksestä antaa lakimies Petra Sormunen, puh. 029 509 5327 ja sähköposti etunimi.sukunimi@prh.fi

PATENTTI- JA REKISTERIHALLITUS

Petra Sormunen
Lakimies

Liisa Räsänen
Johtaja

Tämä päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Liite   Valitusosoitus